

MÖRTSJÖ NR 6 "Jon-Anders"

En tillbakablick i historien visar att folket i gården åtnjöt bygdens förtroende i flera generationer, flera officiella uppdrag tillskrivs flera av ägarna. Men historien ger också besked om förluster och sorger.

Vid sekelskiftet 1800 står nämndemannen Erik Jonsson född i Mörtsjö nr 11 den 1 november 1775 som ägare hans första hustru Karin Jonsdotter från Koldemo nr 3 var född 15 juli 1782. En dotter Anna föddes den 24 februari 1811 och modern avled i september 1815. Erik Jonsson gifte om sig i oktober 1816 med Marta Olsdotter från Flästa nr 5, hon var född 26 oktober 1793 och i det äktenskapet föddes dottern Karin den 7 mars 1823.

I ett köpehandling undertecknad 16 oktober 1835 försäljer Erik Jonsson och hustrun Marta Olsdotter skattehemmanet nr 6 till den då 12-åriga dottern Karin och hennes tillkommande man för en köpesumma 600 riksdaler, med sedvanligt förbehåll. Handlingen protokollförs 3 dagar senare vid hösttinget på Kurland.

Året därpå den 23 maj 1836 gifter sig dottern Anna från det första äktenskapet, med Anders Månsson, bonde i Nordsjö nr 2 född 23 september 1810.

Not. Mörtsjö bestod tidigare av 13 hemmansnummer. Omkring 1785 bröts 5 nummer ut och bildade Östansjö, senare utbröts Snaten och bildade 3 nummer. Jon-Anders blev alltså nr 6 (HFL AI:4 1784-94)

Karin Ersdotter och Olof Hansson

1841 då Karin Ersdotter är 18 år ingår hon äktenskap med Olof Hansson född 13 september 1817 på Hänsätter nr 2 "Knåpgården". Hemmanet flyttades ut vid laga skiftet strax före sekelskiftet, då gården revs.

Olof Hansson står skriven som måg i huset, bonde, nämndeman och häradsdomare (den äldste i tjänsten som nämndeman) I äktenskapet föddes dottern Margta den 7 maj 1843, dottern Brita 27 november 1845, Två år senare dör hustrun Karin i lungrot, endast 25 år gammal.

Arvskifte 1848

Vid hösttinget på Kurlands gästgivargård den 24 oktober 1848 står att läsa:

Utdrag af Domboken hållen å Lagtima Höste Tinget med Arbrå Tingsställe vid Kurlands Gästgifvaregård den 24 october år 1848:

S.D. Till Härads Rätten inlemnade med anhållan om fastställelse ett så lydande arfskiftes-instrument: "Afvittring och arfskifte efter Nämndemannen Olof Hanssons hustru Karin Ericsson i Mörtsjö" -----

Dessutom är den öfverenskommelse träffad att den efterlevande mannen skall ensamt begagna Hemmanet, hvilket, skall försvarligt häfdas och skötas, och det utan vidare afgäld än att han utgör alla de dervid åtföljande onera och med omsorg föder och sköter sina härvarande gamla svärföräldrar och till dem utbetalar de uti Hemmansafhandlingen den 16 october 1835 betingade fördelsförmöner jämte nödiga slitkläder, samt uppfostrar, kläder, föder och sköter sina tvenne späda döttrar Margta och Brita intill dess den äldsta blifver 16 år gammal, då vidare öfverenskommelse rörande Hemmandet skall föras. Och beträffande den uti arfskiftet Barnen tillfallande andel 304 R af den lösa egendomen, så skall ränta deraf till undertecknade förmyndare genast beräknas. Arbrå och Mörtsjö den 2 october 1848
Anders Olsson i Mörtsjö Anders Ersson i Östansjö /bomärke/ Wittna Olof Swensson i Hänsätter Eric Andersson i Nordsjö.

Olof Hansson ingick ett nytt äktenskap med Ingrid Olsson född 21 juli 1816 i Koldemo nr 4. I maj 1849 föddes sonen Eric, han avled den 27 januari 1875. Sonen Hans född 8 september 1850, gifte sig 1875 med Margta Hansdotter på Hänsätter 6 "Jon-.Ols"

Svärfadern gamle bonden Eric Jonsson som blev "blind på äldre dagar" avled redan 1852, medan hans hustru avled 1875.

Äldsta dottern Margta född 1843 tar över gården

En dräng Mårten Larsson född 12 juni 1841 född i Bogården nr 2 kom till gården 1864. Han blev bonde på gården samma år vid gifte med dottern Margta. En son med namnet Olof född 26 augusti 1866, skriven som handlare i Mörtsjö, han avled 1894. I april 1872 avled emellertid Mårten Larsson. År 1876 ingår hon nytt äktenskap med Göran Jonsson född 9 mars 1849 på Bogården sub 4 som nu blir bonde på Mörtsjö nr 6.

Göran Jonsson född 1849 och Margta Olsdotter

Äldste sonen Jonas född 1877, ingick äktenskap med Christina Nordén, född 1877 och fick fyra söner. Jonas emigrerade till USA men återkom långt senare och avled i Rengsjö.

Sonen Hans född 1879 övertog Mörtsjö nr 6, var gift med Karin Andersdotter född 1880.. I familjen föddes 5 barn, varav 3 uppnådde mogen ålder.

Hans avled dock i mars 1909 endast 30 år gammal. Hustrun behöll hemmet och flyttade till Kyrkbyn nr 8, år 1919

Sonen Mårten född 1880 gifte sig med Karin Nord född 1886 och blev bonde i Bogården sub 4. I familjen föddes fem barn.

Sonen Erik född 1885, gift med Karin Hallqvist född 1889, var handlare i Nordsjö. I familjen föddes 3 barn. (uppgifter ur Min släkt Arbrå-Undersvik (7B51)

Ny ägare till Mörtsjö nr 6

Den nye ägaren Jonas Jonsson född 1862, inflyttar från Järvsö (Hästberg) 1919 Hustrun heter Kerstin Andersdotter född 1864, med barnen Brita, Amalia och Karolina. (Min släkt Arbrå-Undersvik (10M)

(Hösten 2014 gjorde Gösta Bollbring och undertecknad ett besök på Jon-Anders tillsammans med ägaren Stefan Ång som gjorde en paus i älgjakten)

Bollnäs i november 2018
Tore Svedlund

Källor: Husförhörslängder
Gårdshandlingar från Bogården sub 4